

Всѣки се чудѣше, какъ въ единъ уреденъ градъ, на най-личното мѣсто, може да се търкаля такава безобразница. И Богъ знае, до кога щѣше да се търкаля горката съвестъ, ако не я дигнѣше единъ пияница, който се надѣваше да получи за тая дрипа чаша ракия.

Изведнажъ той почувствува, че го избиха трѣпки. Мжтнитѣ му очи захванаха да се озѣртатъ насамъ-нататѣкъ. Той усѣщаше, че главата му почна да изтрезвенява и съзнанието му да се повръща. Отначало почувствува страхъ, че нѣщо лошо ще го сполети. Паметътъ му се пробуди, съзнанието заговори. Той си припомни всички насилия, измѣни и злини, които бѣ извършилъ до сега. Съвестътъ започна да го сѣди.

Пропадналиятъ пияница видѣ, че цѣлиятъ му животъ е едно безобразно престѣпление. Картината на неговия безнравственъ животъ му се видѣ толкова страшна, че той започна да се осѣжда много по-жестоко, отколкото биха го осѣждали други.

— Какво е неговото минало? Защо той живѣе така, а не иначе? Кой е той? Той се чудѣше надъ тия въпроси и не знаеше, какъ да отговори. Цѣлиятъ си животъ бѣше прекаралъ въ робство: въ робство бѣ се родилъ, робъ ще влѣзе въ гроба.

Пробуденото съзнание не му докара никакво успокоение, никакви надежди, а развълнуваната съвестъ му сочеше само единъ изходъ: да осѣжда самъ себе си. И по-преди наоколо му бѣше мъгла, и сега пакъ мъгла, само че сега бѣше изпълнена съ видения, които го измѣчваха. И по-преди рѣцетѣ му бѣха въ окови, и сега бѣха сѣщо оковани, само че сега оковитѣ бѣха по-тежки, защото по-добре ги съзнаваше.

Пияницата лѣеше сълзи като порой, а хората се спираха и казваха, че виното плаче въ него.

— Братя! не мога . . . тежко ми е! вика съ гласъ горкиятъ пияница, а тълпата се смѣе и се гаври съ него. Тя не разбира, че пияницата е изтрезвенѣлъ, че той е намѣрилъ нѣщо нехубаво, което кжса сърдцето му на парчета. Ако тая тълпа бѣше задигнала това нехубаво нѣщо — загубената съвестъ, и тя би разбрала, че и нейниятъ животъ е тежъкъ и злочестъ, какъвто е животътъ на самия пияница.